

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az állatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Segéd-szerkesztő:
KETSKÉS ELEK.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
 Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdeknél.

A nagygyűlés után.

Az ötödik országos kath. nagygyűlés napjai lezajlottak. A fővárosba sereglett hatalmas embertömeget vonzott egyúlvé, a minőt Pest nem látott egyhamar. Manifestáció, tüntetés, hitvallástétel volt ez. Megvallása annak, hogy százezer ellenséggel szemben is katolikusok vagyunk, hogy az emberi tekintetek elől nem vonulunk vissza a szobák homályába, vagy mondjuk: a sekrestyébe. Megláthatta maga Budapest is, hogy -bármennyire ütötte is fel gonosz hydrafejét a hitetlenség és bűn, a fővárosban, a mely teljesen eltemetettnek látszott, százezrek szívéből egy új világ kezd kisarjadzni: a régi egyház új hadserege.

Öszintén mondjuk, nem vártuk, nem mertük reményleni azt a fényes sikert, melynek tanui voltunk. Az ideai nagygyűlés nagyon hirtelen készült a kivétel elé. Más években hónapokkal előbb fújtuk már a tárogatót, invitálva a nagyokat és kicsinyeket egyaránt a kath. ősz fegyvergyakorlatra. Az idén alig egy hónap előtt kezdődött meg az agitáció s akkor se avval az apparattal, melyet előzőleg láttunk. Az ellenfél rögtön észrevette ezt és sietett is kihasználni. Cikkek jelentek meg a vezetőség küzdelmeiről, sőt a pletyka szárnyán bizonyos nézeteltéréseket is siettek eljuttatni. Természetes, hogy mindez a hangulat leszerelésére; a lelkesülés megcsappantására volt irányítva.

És a rosszakarat még sem diadalmaskodott. A nagygyűlés három napja fényesebb, emelkedettebb volt, a résztvevők

száma felülmúlta a múlt évekéit. Különösen pedig a vasárnap esti körmenet oly óriási embertömeget vonzott egyúlvé, a minőt Pest nem látott egyhamar. Manifestáció, tüntetés, hitvallástétel volt ez. Megvallása annak, hogy százezer ellenséggel szemben is katolikusok vagyunk, hogy az emberi tekintetek elől nem vonulunk vissza a szobák homályába, vagy mondjuk: a sekrestyébe. Megláthatta maga Budapest is, hogy -bármennyire ütötte is fel gonosz hydrafejét a hitetlenség és bűn, a fővárosban, a mely teljesen eltemetettnek látszott, százezrek szívéből egy új világ kezd kisarjadzni: a régi egyház új hadserege.

Az ötödik nagygyűlés a Szent Szűz hófehér lobogója alatt sorakozott tiszteletré és lelkesedésre. A tisztaságnak és anyaságnak magasabb ideáljai lett vezére a szellemeknek. S ez a körülmény mindennél fontosabb karaktert kölcsönöz a katolikusok szervezkedésének. Ha ez a két hatalmas eszme gyökeret ver a lelkünkben s a romlottság sarát magáról lesepelve a lélek tisztaságát fogadja ideáljának s ha a Szűzanyát, a családok anyját a házi oltárra emeli: egy új és mindennél erősebb, gyökereiben hatalmasabb lesz a jövő alakulása.

Természetes, hogy az igazi munka csak ezután következik. Ne mondja senki, hogy a katolikus nagygyűlések nyom és hatás nélkül zajlanak le, hogy csak szép és jó illatú virágok a nemzet kertjében. Van ezeknek a virágoknak gyümölcsük is. Intézményeink homlokára nincs rányomva a származás nélyege. De ha a titkos forrásokat kutatnók, bizvást rátalálunk a nagygyűlésekhez vezető fonálra.

Mindazáltal nem ringatjuk magunkat abban a hiu reményben, hogy azt a sok drága kincset mind aprópénzre váltja fel a nagygyűlés közönsége. Bennünk magyarokban sok a szalmatűz Hirtelenében felölleljük az egész világot, megjavítanánk mindent és mindenkit, készek volnánk a szervezkedést egyszerűen végrehajtani, de mikor a lassu munkálkodás verejték-cseppei gyöngyöznek homlokunkon, mikor az akadályok következnek, a kellemetlenségek százféle túsúráisai keserítik meg önzetlen fáradozásainkat, mikor a közönnnyel és részvétlenséggel kell kitartó birokra kelnünk: akkor keveseket látunk, a kik a küzdelmet végigfolytatni készek.

És mi mégis sokat reménylünk a mi nagygyűlésünkötől. Miért? Mert egy nagy oktatónk van. A nyomoruság, a folyton kiáltó szükségletek rákényszerítik társa

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

A szivar.

Hoffmann után: **Sch. Lajos.**
 (Vége.)

Az a füst azonban, melyet a szájukból a levegőbe fújnak, úgy látszik, nem közönséges füst; szaga iszonyatos kellemetlen s a hatását, ha úgy közelről beszívja az ember, legtöbbszörre a gyomor bánja meg. A virágok fősleges illatát teljesen megsemmisíti. A közönséges füsttel az a közös tulajdonsága van, hogy az embernek a szemét mindig csipi.

Május 5. Ma ismét szép idő lévén, kimentem a ligethe s ott egy étecsébb úr mellé leültem a padra s megkérdeztem tőle, hogy miért dohányzik? Bámulva és hosszasan nézett reám, de feleletet adni nem tudott. Végre nagy sokára egy kissé boszankodva azt felelte: „Mert mások is dohányoznak.” Ez persze csak ostoba felelet, mert ha valaki a vízbe ugranék, az öreg úr valószínűleg, sőt biztosan nem ugranék utánuk.

Május 6. Ma már okosabb vagyok: több okot hallottam ugyanis, hogy miért hódolnak az emberek a dohányzás szenvedélyének.

Az egyik azt mondja, hogy ő jobban alszik, hogyha dohányzik; a másik pedig, hogy ő a dohányzás által az álmot előzi szeméből. Egy harmadik, hogy jó étvágya leszén a dohányzás után, míg a negyedik éppen az ellenkező állítást kockáztatja meg, tudniillik, hogy ez által előzi az éhséget, s így kevesebbet kell költenie az étkezésre. Az ötödik azt állítja, hogy a dohányzás után hatalmasan szonjas lesz, s így jobban izlik neki a sör: öt-hat krigitel is leönt a garaton s a hatodik — neveléses — éppen megcáfolja az előbbi állítását, a mennyiben váltig erősíti, hogy öneki szonját eloltja a dohányzás. Egy hetedik embert is megkérdeztem s ő biztosított róla, hogy sokkal jobban és többet tud dolgozni, ha dohányzik, míg a nyolcadik — kit szintén megkérdeztem — nagyon elégtelen azt felelte, hogy unalmát űzi el a dohányzással.

Öszintén jegyzem fel, hogy mindegyik mondott ugyan okot a dohányzásra, hanem ezekben a jó urakban megvolt az a nagy hiba, hogy alaposan ellentmondottak egymásnak.

Úgy látszik, hogy az embereknek kevés a logikájuk.

Május 7. Egy tudós emberrel beszéltem ma. Nagyon tetszett nekem ez az úr. Sokat beszélt az emberek kötelességüdjéről, s örömmel

mondotta, hogy mióta az emberek dohányoznak, azóta sokkal jobban teljesítik kötelességüket. A költő lelkesebben faragja a verseket, a festő pedig magasabb, fenségesebb gondolatokat örökít meg ecsetével. Az ügyvéd jobban kiismeri magát a törvényekben s a rópirokban, a szónokok pedig erőteljesebb beszédeket tartanak velősebb érvekkel, mint valaha: mindegyiknek sokkal több s a mi fő, új gondolatai támadnak a pipa-szó mellett.

Gusztii! mit szólna az okos úr beszédére? Ugy-e nem igaz mindaz, a mit az neked mondtott? Persze, hogy nem! Tudom én nagyon jól, hogy Aischylos és Sophokles a görögöknel, Aschenbach Wolfram és Hans Sachs a németeknél gyönyörű költeményeket írtak, pedig nem dohányoztak. Rafael és Dürer örökbecsű műveket teremtetek ecsetük vonásaival, igen sokan kitűnően szonokoltak és más nagy dolgokat vittek véghez, pedig soha életükben dohányfüsttel nem rontották el sem szájuk ízét, sem pedig a gyomrukat.

Tehát kevés lehet az igazság abban, a mit a tudós ur ma nekem beszélt.

Május 11. Vendégem volt. Anyámnak az öccse látogatott meg, ki habár csak pár héttel idősebb mint én, már is dohányzik. Habár künn hagyta folyosón a szivarját, mindazonáltal ruhája

Papp Károly

Székesfehérvárott
 Városház-tér, 5. szám alatt.
 (Bejárát a Megyeház-utcáról.)

Mindennemű úri-, női-, gyermek- és egyenruhák, menyasszonyi kelengyék, függönyök, végárúk, valamint ágynemű-toll tisztítását elvállalom. — Gyász esetekben a legrövidebb idő alatt ki-
 szolgálatot ígérek. 2721 156—80

selyem-műfestő és vegyészeti ruhatisztító

Mai lapunk 4 oldal.

00000633

dalmunkat a munkára, az önszegélyezésre s nagyon kevés logika kell ahhoz, hogy beláthassa valaki, miszerint a kath. nagygyűlésen hirdett elvekben biztos vezérfonalat talál a beteg társadalom a maga orvoslására.

UJDONSÁGOK.

— **Erzsébet főhercegnő Budapesten.** A kath. nagygyűlés sokakat vonzott városunkból az ország központjába, Budapestre. Az intelligencia, valamint a nép közül is számosan jelentek meg a katolikus hitvallás magasztos ünnepén. A sokak közt azonban legkiválóbb volt s az egész ország figyelmét magára irányította Erzsébet főhercegnő, a mi városunk büszkesége. Az a mélyseges vallásosság, mely szívét eltölti s melynek itthon nap-nap után oly megható tanubizonyosságát látjuk, indította őt arra, hogy a magyarok szepséplentelű fogadtattott Nagyszasszonyának országos ünnepséjében a maga szívének buzgó áhítatával részt vegyen. A rendezőség diszhelyet jelölt ki a Felsőházban s a papság után közvetlenül a számára fentartott helyen haladt udvarhölgyével, Wense bárónóval. A szerviták terén pedig, a hol a loretói litániát mondotta az ájatos tömeg, külön terdfőt állítottak a fenséges asszony számára.

— **Személyi hír.** Turján József kir. tanácsos székesfehérvári pénzügyigazgatót a Felsőházban megkötötten fogadták.

— **Hymen.** Tomm Béla hegedűművész f. hó 24-én, hétfőn tartotta esküvőjét Csatoron (Bihar-megyében) Kató Mariska urleányával, Kató József földbírtokos bájos leányával.

— **Kinevezések.** A közoktatásiügyi miniszter Gaghy Dénes helyére Molnár János újvidéki kir. kath. főgimnáziumi rendes tanárt a székesfehérvári áll. főreáliskolához nevezte ki. — Fiáth Imre székesfehérvári kir. járásbírósi aljegyzőt a miniszter jogyzóvé nevezte ki. — A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter Németh Gizella okl. tanítónőt az inkei áll. el. népiskolához rendes tanítónővé nevezte ki.

oly kellemetlen szag volt, mintha valami láthatatlan bűzös felhő vonta volna be ruháimat és a mikor távozni készült és bucsucskót akart adni, önkéntelenül is visszatántorodtam, mert szájából kiállhatatlan szag özönlött felém. Midőn távoztam, ki kellett az ajtót és ablakokat nyitnom, hogy szobám levegője ismét úd legyen.

Igazán nem foghatom fel, micsoda jó és finom lehet azon, a mi oly kellemetlen szag.

Május 12. Az egyedüli lstenhez való természetnyelű a földön az asszonyok. Ezek nem dohányoznak. Elképzelem, mily sokat kell ezeknek a szegény természetnyelűeknek elcsenvedniük, mivel a férfiakra vannak utalva, sőt azoknak a csókjait is szivesen kell fogadniuk és viszonzniuk. — És vajjon akad-e valaha csak egy férfiu is, ki jóllehet kedvesének esküvel ígerte, hogy életét s várát s mindenét feláldozza érte s a dohányzásról leszokott volna? Alig hiszem.

Május 13. A dohányzás igazságtalanná teszi az embert. A póstkocsival utaztam D... községsé és egy „nem dohányzóknak” való fülkében foglaltam helyet. Utközben egy igen barátságos úri ember lépett abba a szakaszba a melyikben álltam; udvariasan köszöntött és azt mondta, hogy a nagy coupéban mégis csak nagy a füst. Hogyha én megengedem, úgy majd itt fog egy kisebb

— **Fényes László elítélése.** Az esküdzsek férjesen megpreparálta Tisza István megtámadott becsületét. Fényes úr szives volt őt és kollégáit legazembereznii. Hát ez — annyi bizonyos — nagy gorombaság. Annyi azonban szintén bizonyos, hogy a kik a Kereskedelmi és Iparbank ügyeit fájó szívvel látták, különösen pedig a kiknek a zsebük is fájt, azok sok tekintetben igazat adnak Fényes László cikkének. A lapok részletesen foglalkoznak az esettel. Mi egy cikkkel, a *Hazánk* — egyébként agrárius és kormánypárti lap cikkével óhajunk foglalkozni, a mely már irmodoránál fogva is érdekesen jellemzi a hangulatot. Zárjében a magunk megjegyzését írjuk ide: Mint előre látható volt, Fényes László elvesztette pörét. (Ezt mindenki tudta, pedig legtöbben Fényesnek adták igazat.) Ez a hírlapíró azt állította a Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank igazgatójában résztvevő férfiaktól, hogy rosszhiszeműleg vezették a bankot és likvidáltatták saját zsebéből javára. Tehát gazemberek. (Bizony ez gorombaság volt.) Kilenc férfiu állott tegnap az esküdzsek előtt e borzasztó váddal terheltlen. A közvélemény azonban már előre felmentette őket a büncselekmény gyanuja alól, mert hiszen a Fényes cikkeinek megjelenése óta Tisza István, az egyik fővádlott, miniszterelnökké lön. (Ez ugyan furcsa igazság, hogy azért jó ember valaki, mert miniszterelnökké lön.) Nem is a becsületét kereste a miniszterelnök (Hm!) Erkölcsei képtelenség, hogy gazdasági rablóalkalmod után valaki az ország első közjogi polcára lépni merészkedjék. (Biz ez igaz? Erkölcsei képtelenség!) Es másik erkölcsei képtelenség az, hogy ha a közönység gonosz kifosztogatása csakugyan megtörtént volna (tessek csak megkérdézni a fehérvári kárvallottakat, hányan és mennyit vesztettek es mily gyönyörűen levették őket Tisza gróf bandája): hát ezt a kifosztogatott közönységet Magyarországon csak egy hírlapíró képviselje? (Biz ez nagyon furcsa és nem válik az újságot urak dicsőségére, hogy mikor egy-egy francia apácázárdáról vagy Dreyfus ártatlanságáról hasábokat hazudoznak, ahhoz, hogy Magyarországon 10 millió magyar pénz elvesztett becsületet magyar emberek zsebéből, egy árva kukkot se tudnak szólni. Fényesen kívül csak az Alkotmány tette erőlyesen és okosan szóvá a bank ügyeit.) A Fényes-ügy epilógusaként említhetjük meg, hogy Fényest a három hónapi fogságon kívül még 380 kor. pénzbüntetésre ítélték. Fényes anyagi javakban szűkölködően, a fotózoatos felelősség elvénél fogva a spenótlapra háramlik a fizetés

fajta szivart elszini. Nyugodtan azt feleltem neki, hogy én irtozom a dohány füstől és épen azért kérem, hogy ebben a „nem dohányzóknak” való szakaszban ne dohányozzék. És erre majdnem gorombán elkezdett valamit morogni a „veszedekés”-ről és „türelmetlenség”-ről s a barátságos úri ember haragjában többé reájn se nézett. A szivart, mely már a szájában volt, hogy reágyujtsom, továbbra is a szájában tartotta s csak egy tűz nélkül szivarozott.

Május 15. Az a tudós úr, a kivel a minap beszélgettem s a kit a dohányzás haszna fölötti kételyem valószínűleg gondolkodóba ejtet, azt mondotta nekem, hogy fogalmam sincs, — már mint nekem — arról a nagy áldásról, mely a dohányzásból az országra és népekre árad. Több ezer hold legjobb minőségű földbe van dohány ültetve és sok százezer kéz készíti es dolgozza fel a dohányt olyan alakban, a hogy a boltokban es dohánytőzsdekben kapható; s a szivar eladásából az államnak több, mint 90 millió frt. nyeresége van évente.

Arra a feleletemre, vajjon azt a földterületet, a melyet dohánynyal bevetnek, nem lehetne-e más hasznos növényvel, gabonával stb. bevetni, s ez nem lenne-e hasznosabb a népek megélhetés tekintetéből, a mennyiben több élélmizert

kötelelssége. A spenótlap most aztán egyebet se tesz, mint Reb Cicsészbeiszer összes ájközódásait szedi rigmusha s mennyikővel csapatja Fényest a bankjaival együtt. Hát még ha a szubvenciót is megvonnák a rebellis újságtól?!

— **A Vörösmarty Kőr tagjainak igen népes értekezlete** — amint halljuk — szombaton elhatározta, hogy a tél folyamán — a résztvevésre jelentkezők számához és az érdeklődés mérvéhez képest — néhány családias jellegű tea-estélyt rendez. A jelentkezőket gyűjtő aláírási ívet az egyesület tagjai körében már körülhordják s már most is biztosiva látszik lenni a tervezett estélyek sikere. Az estélyek költségeihez a jelentkező családok körtagok az egész időnyre tíz koronával, a nem családosok hat koronával — míg a kőr tagjai által bevezetett vendégek esetenként két koronával járhatnak hozzá. A meleg érdeklődés es élenk rokonszenv, amely különösen városunk intelligentiájának ifju hölgy tagjai körében a tervezett estélyek iránt már eleve lépten-nyomon jelentkezik, biztos sikert ígér a rendezőség fáradozásait.

— **Kudarc.** Emlíliök, hogy az ev. ref. hívők nagy többségével szemben akadnak némányan, a kik Miklós Géza jelölése ellen minden fát mozgattak. Persze, hiába. Az ádatlan harcnak immár vége szakadt. Medgyaszay Vince ker. esperes tudatta a helybeli presbyteriummal, hogy az egyházmegyeyi főgondnokkal történt megállapodás folytán a beadott felebbeszélt „a vadák beígazolt alaptalansága folytán” elutasította. A presbyterium azonnal gyűlést tartott es elhatározta, hogy egy küldöttséget meneszt Miklós Gézáért. A küldöttség tagjai: Pálffy Károly főgondnok, Danóczy József algondnok, Lőrinc Elek pénztáros es Kenessey Gyula. A küldöttség még ma el is ment a megválasztott lelkeshez.

— **Jubileum.** Kovács János posta- es táviró-altisztnek 25 éves szolgálatalkalmából a helybeli pósthivatal tisztviselői szombaton este sikerült társasvacsorát rendeztek. Az érdemes jubiláns elsőnek maga Brünner János felügyelő üdvözölte, az altisztnek nevében pedig Frank altiszt mondott sikerült beszédet.

— **Tanulmányút.** Bory József fiatal géplakatos, a ki a gépészet körében eddig is jó nvezt szerzett magának — a mint halljuk — legközelebb Stuttgartba megy, hogy ott a Demmel-félc automobil gyárban ismeretét fejlessze s mellesleg a galvanoplasztikát is alaposan tanulmányozza. A Demmel-félc automobil-gyár nemcsak világhírű

termelhethetnék s e munka nem foglalkoztatna-e épen annyi embert, mint a dohány termelés, — nem kaptam semmi feleletet sem. Hazatérve, sokáig nem tudtam aludni; mindig arra a roppant nagy összegre gondoltam önkéntelenül is, mely évenként a dohányzás által füstám megy. Nem lehetne-e ezen összeggel, gondoltam magamban sok nyomorult emberen segíteni? Az sehogy sem lér a lelkiismeretemre, hogy az emberek oly sok pénzt a füstbe fujnak, mikor ebből semmi hasznuk sincsen; azoknak a szegény embereknek nyomorán pedig, kik naponként még a betevő falat kenyérral sem rendelkeznek, nem segít ugyyszólván senki. Vannak olyanok, a kik évenként több száz forintot eldohányoznak; s a mellett sok lángész tönkre megy, csak azért, mert még a betevő falatra is ritkán jut valami, míg a tovább képzsre épenséggel semmi, holott az országnak, az emberiségnek roppant haszna lehetne, hogyha magát kiképezhetné!

Május 20. Többet soha életemben nem fogok könyvet kikölcsönözni olyannak a ki dohányos. Ma visszakaptam egyet, mely valószággal kiállhatatlan szagú a dohány füsttől. Az bosszant leginkább, hogy minden szellőztetés dacára is csak szagos marad.

Május 21. Egy orvos, ki bár a társaság

Sztlanyinka Ferenc

férflszabó

Székesfehérvárott, Szent-Imre-utca 1. szám.

Ajánlom dúsan felszerelt raktáromat a legfinomabb ösi es téli angol es hazai szövetekből. Vállalkozom mindennemű úri, egyen- es papi-ruhák legutánozabb ár melletti, korrekt es gyors elkészítésére. — Vidékre próba nélkül.

